

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 49/2014-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 17. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. S., zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, za účasti J. K., zvoleného starostu mestskej časti Košice-Pereš, ktorou podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu mestskej časti Košice-Pereš konaných 15. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. novembra 2014 osobne doručená sťažnosť M. S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu mestskej časti Košice-Pereš (ďalej len „mestská časť“) konaných 15. novembra 2014.

Keďže výsledky napádaných volieb starostu mestskej časti konaných 15. novembra 2014 boli vyhlásené 16. novembra 2014 a sťažnosť bola sťažovateľkou osobne podaná ústavnému súdu 24. novembra 2014, možno uzavrieť, že predmetná sťažnosť bola podaná včas, t. j. v lehote podľa § 60 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Zo zápisnice miestnej volebnej komisie o celkovom výsledku volieb konaných v mestskej časti 15. novembra 2014 vyplýva, že sťažovateľka kandidovala na post starostky mestskej časti pod poradovým č. 4 ako nezávislá kandidátka a z celkového počtu 858 platne odovzdaných hlasov pre voľbu starostu mestskej časti získala 206 platných hlasov, čo je viac ako 10 % z celkového počtu odovzdaných platných hlasov ustanovených v § 59 ods. 2 zákona o ústavnom súde na získanie aktívnej legitímácie na podanie sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy. Víťaz volieb na post starostu mestskej časti J. K. (ďalej len „odporca“), ktorý bol nezávislým kandidátom, získal v uvedených voľbách celkovo 390 platných hlasov.

Sťažovateľka sťažnosťou podanou ústavnému súdu namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu mestskej časti konaných 15. novembra 2014, a to z dôvodu ňou tvrdených pochybení, jednako v štádiu prípravy volieb a tiež aj v štádiu samotného priebehu volieb.

Pokiaľ ide o fázu prípravy volieb, sťažovateľka namieta, že do zoznamu voličov v mestskej časti boli zapísané aj osoby, ktoré nemožno považovať za oprávnených voličov pre voľby v mestskej časti, pretože tieto osoby sú síce nahlásené na trvalý pobyt v mestskej časti, avšak nehnuteľnosti, v ktorých majú trvalý pobyt, sa teritoriálne majú nachádzať už v katastrálnom území mestskej časti Košice-Lorinčík, čo je podľa sťažovateľky v rozpore s § 9 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), podľa ktorého *„V meste, ktoré sa člení na mestské časti, hranice volebných obvodov nesmú presiahnuť hranice mestských častí.“*, ako aj v rozpore s § 3 ods. 2 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení

pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, podľa ktorého *„Trvalý pobyt má občan len v budove alebo jej časti, ktorá je označená súpisným číslom alebo súpisným a orientačným číslom a je určená na bývanie, ubytovanie alebo na individuálnu rekreáciu, ak tento zákon neustanovuje inak. Za časť budovy sa považuje aj byt“*, a v konečnom dôsledku aj v rozpore s ustanovením prvej vety čl. 69 ods. 3 ústavy, podľa ktorej *„Starostu obce volia obyvatelia obce, ktorí majú na jej území trvalý pobyt, na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním na štvorročné obdobie.“*. Účasť označených osôb v napádaných voľbách, aj keď vzhľadom na tajnosť hlasovania nemožno zistiť, ako tieto osoby volili, mohla podľa sťažovateľky podstatným spôsobom ovplyvniť ich výsledok.

V súvislosti s podľa sťažovateľky neoprávneným prihlasovaním osôb bývajúcich v katastrálnom území mestskej časti Košice-Lorinčík na trvalý pobyt v mestskej časti (rozumej v mestskej časti Košice-Pereš, pozn.) sťažovateľka poukázala aj na korešpondenciu z rokov 2011 a 2013 medzi starostom mestskej časti Košice-Lorinčík a primátorom mesta Košice o riešení danej problematiky a tiež ako dôkaz predložila aj výpis z listu vlastníctva osoby prihlásenej na trvalý pobyt v mestskej časti, z ktorého vyplýva, že nehnuteľnosť v jej vlastníctve sa nachádza v katastrálnom území mestskej časti Košice-Lorinčík.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka v sťažnosti okrem iného tiež uviedla:

„Z listu miestneho úradu MČ Košice - Lorinčík zo dňa 14. 11. 2013 vyplýva, že aj v uvedenom čase dochádzalo, tak ako v priebehu niekoľkých rokov predtým, k prihlasovaniu obyvateľov ulíc Na Košarisku, Vranovská a Jasovská k trvalému pobytu v MČ Košice - Pereš, a to tým, že MČ Košice - Pereš vydáva niekoľko rokov rozhodnutia o pridelení súpisného čísla aj k nehnuteľnostiam, nachádzajúcim sa v katastrálnom území Lorinčík, ktoré je územím MČ Košice - Lorinčík. Napriek opakovaným snahám MČ Košice - Lorinčík a ingerencii mesta Košice, aj v čase konania volieb starostu MČ Košice - Pereš, boli do zoznamu voličov v tejto mestskej časti, zapísaní občania, ktorých nehnuteľnosti, v ktorých sú prihlásení na trvalý pobyt, sa nachádzajú v katastrálnom území Košice - Lorinčík - teda nemôžu byť obyvateľmi MČ Košice - Pereš.“

... vzhľadom na tajnosť hlasovania vo voľbách, nie je možné zistiť, ktorý z voličov, ktorým nepatrí právo voliť starostu MČ Košice - Pereš, odovzdali svoje hlasovacie lístky v úradne označených obálkach s platnými hlasovacími lístkami, a ktorého z kandidátov na starostu MČ Košice - Pereš volili. Vplyv účasti osôb, ktoré nemajú právo voliť do orgánov samosprávy MČ Košice - Pereš na uvedených voľbách, navyše nie je možné vyjadriť len numericky, keďže účasť alebo neúčasť týchto osôb, platnosť alebo neplatnosť ich hlasovania, so zreteľom na skutočnosti uvedené vyššie v tejto sťažnosti, sú spôsobilé prejaviť sa rôznym spôsobom na výsledku - volieb, ktorý nie je možné predpokladať.“

Podľa tvrdenia sťažovateľky k pochybeniam došlo aj vo fáze samotného volebného procesu, a to tým, že niektorí voliči mali počas hlasovania vkladať hlasovacie lístky do obálok, ktoré neboli označené odtlačkom okrúhlej úradnej pečiatky mestskej časti, pričom členovia okrskových volebných komisií č. 1 a č. 2 (v mestskej časti boli zriadené iba dva volebné okrsky, ktoré sa nachádzali v budove miestneho úradu mestskej časti, pozn.) mali v priebehu volebného procesu dodatočne opečiatkovať obálky úradnou pečaťou mestskej časti. Sťažovateľka uviedla, že po získaní uvedených informácií od voličov sa sama osobne presvedčila, že v miestnosti volebného okrsku č. 2 bola voľne dostupná úradná pečiatka mestskej časti, čo bezodkladne oznámila predsedovi miestnej volebnej komisie (J. L.), ktorý mal následne požiadať o podanie vysvetlenia predsedníčku okrskovej volebnej komisie č. 1, „... ktorá potvrdila, že okrsková volebná komisia dodatočne opečiatkovala 100 obálok a ďalšie neoznačené odtlačkom úradnej pečiatky obce, má pripravené.“

O uvedených skutočnostiach mal predseda miestnej volebnej komisie podať 16. novembra 2014 na príslušnom oddelení Policajného zboru trestné oznámenie o podozrení z marenia prípravy volieb. Okrem toho podľa sťažovateľky uvedené skutočnosti mal potvrdiť aj pozorovateľ M. D., ktorý «... potvrdil, že úradná pečiatka MČ Košice - Pereš „putovala“ medzi okrskovou volebnou komisiou č. 1 a okrskovou volebnou komisiou č. 2, ktoré ju používali na označovanie obálok určených na hlasovanie a nie je možné vylúčiť, že aj hlasovacích lístkov», a napokon ako dôkaz o tvrdených skutočnostiach sťažovateľka predložila aj desať „vyhlásení“ voličov z volebného okrsku č. 1 o tom, že hlasovacie lístky vložili do obálky, ktorá nebola označená úradnou pečaťou mestskej časti,

a tiež predložila „čestné prehlásenie“ predsedu miestnej volebnej komisie, že počas napádaných volieb „... bola použitá pečiatka na dodatočné opečiatkovanie neprehľadných obálok do ktorých voliči vkladali hlasovacie lístky... . Taktiež som sa dozvedel od časti voličov, že obálky do ktorých vložili hlasovacie lístky neboli označené odtlačkom úradnej pečiatky obce.“.

Podľa sťažovateľky „Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 346/1990 Zb. nevyplýva okrskovej volebnej komisii právo ingerencie do úpravy hlasovacích lístkov v zmysle ich označenia odtlačkom úradnej pečiatky obce, ani obálok v zmysle ich označenia odtlačkom úradnej pečiatky obce.“, pričom s poukazom na prvú vetu § 34 volebného zákona, podľa ktorej ak nastanú okolnosti, ktoré znemožňujú začať hlasovanie, pokračovať v ňom alebo ho ukončiť, môže okrsková volebná komisia odročiť začatie hlasovania na neskoršiu hodinu alebo predĺžiť čas hlasovania, sťažovateľka uviedla, že „... v prípade, že by došlo ku skutočnosti, ktorá by znemožňovala začať hlasovanie, či pokračovať v ňom - napríklad nedostatok neprehľadných obálok označených odtlačkom úradnej pečiatky obce, mohla okrsková volebná komisia (komisie) prerušiť hlasovanie a požiadať obec o vydanie - doplnenie potrebného počtu obálok označených odtlačkom úradnej pečiatky obce. Oprávnenie označovať volebné listiny, vrátane obálok, úradnou pečiatkou obce, nevyplýva okrskovej komisii zo žiadneho ustanovenia zákona č. 346/1990 Zb.

Už samotná skutočnosť, že okrskové volebné komisie č. 1 a č. 2 mali k dispozícii úradnú pečiatku obce - MC Košice - Pereš a v priebehu volieb ňou označovali obálky určené na hlasovanie vo voľbách, je takou, ktorá znemožňuje hodnoverne zistiť, aký počet obálok označených odtlačkom úradnej pečiatky obce bol voličom v predmetnej mestskej časti vydaný a znemožňuje zistiť, či obálky vydané voličom boli označené odtlačkom úradnej pečiatky obce pred ich vydaním voličom alebo až po ich vydaní, či po vložení obálky do volebnej schránky.“.

Uvedené skutočnosti mali mať podľa sťažovateľky podstatný vplyv na výsledok volieb starostu mestskej časti, pretože podľa § 37 volebného zákona po skončení hlasovania a po uzavretí volebnej miestnosti má okrsková volebná komisia povinnosť po tom, ako zapečatí nepoužité hlasovacie lístky a obálky, vybrať odovzdané obálky s hlasovacími lístkami z volebnej schránky a následne ma spočítať odovzdané obálky a porovnať ich počet

so záznamami v zozname voličov, avšak pred tým ma vylúčiť neúradné obálky, t. j. obálky neoznačené úradnou pečiatkou obce. Inými slovami, sťažovateľka vyslovuje pochybnosť o správnosti zisteného volebného výsledku, podľa ktorého malo byť voličom vydaných 870 obálok a taký istý počet ich mal byť aj odovzdaný do volebnej schránky, čo však nekorešponduje s vyjadreniami minimálne desiatich voličov predložených sťažovateľkou o tom, že do volebnej schránky vložili neúradné obálky, ktoré mali byť z tohto dôvodu z celkového počtu do volebnej schránky odovzdaných obálok vyradené podľa § 37 volebného zákona, a teda počet celkovo voličom vydaných obálok by sa tak nemal zhodovať s počtom platne odovzdaných úradných obálok.

V uvedenej súvislosti sťažovateľka v sťažnosti tiež uviedla:

„Pri voľbách starostu MČ Košice - Pereš však postup podľa ust. § 37 ods. 2 zákona č. 346/1990 Zb., neprichádza vôbec do úvahy, resp. nie je možné verifikovať akýkoľvek údaj zaznamenaný v zápisnici o hlasovaní vo vzťahu k počtu voličov, ktorým boli vydané obálky, pretože nie je možné zistiť, aké obálky boli týmto voličom vydané, či opatrené odtlačkom úradnej pečiatky obce alebo bez takéhoto úradného označenia...

Pri už teraz zrejmom postupe okrskových volebných komisií č. 1 a č. 2, pri voľbách starostu MČ Košice - Pereš, teda nie je možné zistiť, koľko z hlasovacích lístkov bolo odovzdaných v úradne označených obálkach a koľko v obálkach, ktoré ešte pred tým, ako z nich boli vybraté hlasovacie lístky, mali byť ako neúradné obálky vylúčené...

Postup okrskových volebných komisií v MČ Košice- Pereš zároveň robí absolútne obsolétnymi ustanovenia § 37 ods. 1 a § 40 ods. 2 zákona č. 346/1990 Zb., keďže nie je možné zistiť, či tieto komisie zapečatili obálky označené pred začiatkom volieb, v priebehu volieb, či po voľbách. (...) Osobitne poukazuje sťažovateľka aj na ust. § 31 ods. 3 zákona č. 346/1990 Zb., podľa ktorého na požiadanie voliča okrsková volebná komisia vydá za nesprávne upravené hlasovacie lístky iné. Počet vydaných hlasovacích lístkov tak môže prevyšovať počet odovzdaných hlasovacích lístkov a počet vydaných hlasovacích lístkov preto nie je zásadným identifikátorom, či v priebehu volieb nedochádza k manipulácii s hlasovacími listinami. Citovaný zákon však neumožňuje vydať voličovi viac ako jednu úradnú obálku a preto počet vydaných úradných obálok a počet odovzdaných úradných obálok je základným a zásadným parametrom zákonnosti priebehu hlasovania vo voľbách.“

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyhlasuje voľby starostu Mestskej časti Košice - Pereš, konané dňa 15. novembra 2014, za neplatné.“

II.

Podľa relevantnej časti čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu bolo preskúmanie dôvodnosti námietok sťažovateľky, ktorými spochybňuje ústavnosť a zákonnosť volieb starostu mestskej časti konaných 15. novembra 2014, a to z hľadiska ich možného reálneho vplyvu na výsledok napádaných volieb.

1. Pokiaľ ide o prvú námietku sťažovateľky týkajúcu sa výhrady voči zoznamu voličov, do ktorého mali byť zapísané aj osoby, ktoré nemožno podľa nej považovať za oprávnených voličov pre komunálne voľby v mestskej časti z dôvodu, že nehnuteľnosti, v ktorých majú hlásený trvalý pobyt, sa nachádzajú v katastrálnom území už inej mestskej časti Košice-Lorinčík, ústavný súd považuje túto námietku sťažovateľky vo vzťahu k jej možnému vplyvu na priebeh a výsledok napádaných volieb za irelevantnú a neodôvodnenú.

V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že v konaní podľa čl. 129 ods. 2 ústavy, t. j. v konaní o preskúmanie ústavnosti volieb do orgánov územnej samosprávy, ústavný súd nie je oprávnený preskúmať ústavnú udržateľnosť rozhodnutí orgánov územnej samosprávy (obcí, resp. v danom prípade mestských častí) o pridelení súpisného a orientačného čísla nehnuteľnostiam a ani ústavnú udržateľnosť na ich podklade prebiehajúcich postupov pri ohlasovaní trvalého pobytu v týchto nehnuteľnostiach.

Podľa § 2c ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) obec určuje stavbám súpisné číslo a orientačné číslo, vedie evidenciu súpisných čísiel a evidenciu orientačných čísiel a udržiava ju v súlade so skutočným stavom.

Podľa § 27a ods. 2 zákona o obecnom zriadení na rozhodovanie o názvoch obcí a názvoch častí obcí, o inej zmene územia obce ako v § 2 ods. 3 a o určení súpisného čísla a orientačného čísla sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

Podľa § 27a ods. 1 zákona o obecnom zriadení Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti o označovaní ulíc a iných verejných priestranstiev a o číslovaní stavieb.

Podľa § 6 ods. 3 vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 31/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o označovaní ulíc a iných verejných priestranstiev a o číslovaní stavieb, obec vo veci určenia, zmeny alebo zrušenia súpisného čísla alebo orientačného čísla budove vydáva rozhodnutie, ktorého náležitosti sú vyšpecifikované v označenom ustanovení.

Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o hlásení pobytu“) trvalý pobyt má občan len v budove alebo jej časti, ktorá je

označená súpisným číslom alebo súpisným a orientačným číslom a je určená na bývanie, ubytovanie alebo na individuálnu rekreáciu, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 26 ods. 2 zákona o hlásení pobytu na postup štátnych orgánov, obcí, iných právnických osôb a fyzických osôb a na ich úkony vykonávané podľa tohto zákona sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.

Podľa § 26 ods. 1 zákona o hlásení pobytu ministerstvo riadi výkon štátnej správy na úseku hlásenia a evidencie pobytu občanov a registra. Činnosť obcí, mestských častí hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava a mestských častí mesta Košice na úseku hlásenia a evidencie pobytu občanov a registra je preneseným výkonom štátnej správy.

Podľa § 244 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v správnom súdnictve preskúmavajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Z citovaných ustanovení s vecou súvisiacich právnych predpisov vyplýva, že tak pre konanie o pridelení stavbe súpisného a orientačného čísla, v ktorom obec (mestská časť) rozhoduje ako nositeľka samosprávnych oprávnení, ako ani v konaní o hlásení na trvalý pobyt, v ktorom obec vykonáva prenesené oprávnenia štátnej správy, sa neaplikujú ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, čo však neznamená, že v tomto smere rozhodnutia obce (mestskej časti) pri výkone samosprávy a jej postupy pri výkone prenesenej štátnej správy by boli nepreskúmateľné, a tak vystavené svojvôli. Práve naopak, tak samosprávne rozhodnutia obce (mestskej časti), ako aj jej postupy pri prenesenom výkone štátnej správy môžu byť predmetom súdneho prieskumu podľa inštitútu, ktorý zákonodarca konštituoval v V. časti Občianskeho súdneho poriadku (správne súdnictvo).

Zo sťažnosti sťažovateľky síce vyplýva, že na uvedené rozhodnutia mestskej časti o pridelení súpisného a orientačného čísla stavbám, ktoré sa majú nachádzať už v katastrálnom území inej mestskej časti, a pridelenie ktorých je podľa § 3 ods. 2 zákona

o hlásení pobytu predpokladom pre nahlásenie osoby na trvalý pobyt v tejto stavbe, závisí zapísanie takto na trvalý pobyt prihlásených osôb do zoznamu voličov, čo by mohlo v konečnom dôsledku ovplyvniť výsledok komunálnych volieb po zohľadnení aj hlasov odovzdaných osobami, ktoré v skutočnosti nemali mať v mestskej časti (obci) trvalý pobyt, a teda by nemali byť jej obyvateľmi spôsobilými a oprávnenými ovplyvňovať dianie vecí verejných v tejto mestskej časti, avšak ústavný súd podotýka, že v tomto smere by bola sťažnosť sťažovateľky dôvodná, resp. ústavne preskúmateľná v konaní podľa čl. 129 ods. 2 ústavy iba v prípade, ak by sťažovateľka namietala, že do zoznamu voličov pre komunálne voľby konané v mestskej časti 15. novembra 2014 boli zapísané aj osoby, ktoré boli preukázateľne prihlásené na trvalý pobyt mimo mestskej časti, čo však tento prípad nie je.

Inými slovami, v prípade, že do zoznamu voličov pre napádané komunálne voľby konané v mestskej časti 15. novembra 2014 boli zapísané len osoby, ktoré boli v tom čase aj preukázateľne prihlásené na trvalý pobyt v tejto mestskej časti bez toho, aby toto ich prihlásenie na trvalý pobyt v mestskej časti, ako aj postup tomuto prihláseniu predchádzajúci boli dosiaľ spochybnené zákonom predvídanými právnymi prostriedkami a postupmi (žaloba podľa Občianskeho súdneho poriadku, pozn.), nemožno dospieť k záveru o odôvodnenosti takto iba sťažovateľkou skoncipovanej pochybnosti o nesprávnosti tohto postupu a o vplyve tejto dosiaľ zákonnou autoritou (všeobecným súdom) neverifikovanej pochybnosti na výsledok napádaných komunálnych volieb, pretože nie je v kompetencii ústavného súdu, aby nahrádzal autoritu všeobecných súdov zverenú im zákonom na poli prieskumu zákonnosti postupov a rozhodnutí orgánov verejnej správy.

V uvedených súvislostiach ústavný súd podotýka, že tak, ako to vyplýva aj z príloh k sťažnosti sťažovateľky (predložená korešpondencia, pozn.), problematika, resp. spor medzi mestskými časťami Lorinčík na jednej strane a Pereš na strane druhej vo veci prihlasovania obyvateľov na trvalý pobyt v mestskej časti Košice-Pereš v nehnuteľnostiach, ktoré by sa mali nachádzať už v katastrálnom území mestskej časti Košice-Lorinčík, je dlhodobejšieho charakteru, a ak sa cíti byť niektorá z uvedených mestských častí v tomto smere zaužívaným postupom poškodená z dôvodu ňou tvrdenej, resp. mienenej nezákonnosti v tomto postupe, môže sa a mala sa ako na svojich právach poškodená

právnická osoba (táto skutočnosť má vplyv nielen vo veci konštituovania zoznamov voličov, a teda aj na správu vecí verejných, ale aj na oblasť miestnych daní a pod.) domáhať zjednaní nápravy využitím zákonných prostriedkov v už ústavným súdom naznačenom smere. Súčasne, ak by sa v dôsledku takto mestskou časťou iniciovaného súdneho konania cítili niektorí voliči byť priamo poškodení na svojich právach („... volič, ktorý je tým dotknutý...“, pozn.), napr. v dôsledku ich vyčiarknutia zo zoznamu voličov v tej-ktorej mestskej časti, mali by právo domáhať sa svojich práv využitím návrhu podľa § 250z OSP, ktorým bola všeobecným súdom zverená kompetencia v rámci tzv. volebného súdnictva rozhodovať vo veciach zoznamov voličov, a takéto súdne konanie sa tak stáva zárukou zákonnosti pri tvorbe týchto voličských zoznamov.

Okrem toho ústavný súd poznamenáva, že v danom prípade je neaplikovateľná jeho judikatúra vo veci účelového prihlasovania sa obyvateľov na trvalý pobyt v tej-ktorej obci pred voľbami, tak ako sa toho dovoľáva sťažovateľka, pretože v danom prípade nejde o takýto prípad.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Ústavný súd vzhľadom na neprítomnosť príčinnej súvislosti medzi námietkou sťažovateľky o nesprávnostiach v zozname voličov v mestskej časti počas volieb konaných 15. novembra 2014 (ktoré sťažovateľkou iba tvrdené nesprávnosti neboli aj zákonným spôsobom verifikované) a výsledkom napádaných volieb v mestskej časti, v tejto časti

sťažnosť sťažovateľky už po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. V súvislosti s druhou námietkou sťažovateľky, podľa ktorej malo dôjsť k pochybeniam aj vo fáze samotného priebehu volebného procesu, ústavný súd podotýka, že v tomto smere je argumentácia sťažovateľky značne nejasná a rozporuplná. Sťažovateľka namieta, že okrskové volebné komisie č. 1 a č. 2 nemali počas napádaných volieb dostatok úradnou pečiatkou mestskej časti označených obálok, a preto tieto obálky dodatočne touto pečiatkou opečiatkovali, pričom v dôsledku tohto samotnou sťažovateľkou tvrdeného postupu by podľa ústavného súdu malo v podstate dôjsť k odstráneniu ich absencie, a teda voličom mali byť vydávané už iba bezchybné (opečiatkované) obálky, avšak sťažovateľka tiež namieta, že minimálne desiatich voliči, ktorých vyhlásenia sťažovateľka predložila, mali vkladať hlasovacie lístky do úradnou pečiatkou mestskej časti neoznačených obálok (ďalej len „úradná obálka“), v dôsledku čoho nemali byť ich hlasy zohľadnené pri ich konečnom spočítaní po otvorení volebných schránok.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa § 11 ods. 1 a 2 volebného zákona voľby do orgánov samosprávy obcí riadi Ústredná volebná komisia. Voľby riadia obvodné volebné komisie, v mestách mestské volebné komisie a v ostatných obciach miestne volebné komisie. Vo volebných okrskoch sa zriaďujú okrskové volebné komisie.

Podľa § 15 ods. 1 volebného zákona každá politická strana, ktorej kandidátka listina bola zaregistrovaná pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva, deleguje najneskôr 20 dní pred dňom volieb do okrskovej volebnej komisie jedného člena a jedného náhradníka.

Podľa § 28 ods. 1 volebného zákona predseda okrskovej volebnej komisie skontroluje pred začatím volieb za prítomnosti komisie volebnú schránku a prenosnú

volebnú schránku a zapečatí ich. Skontroluje tiež vybavenie volebnej miestnosti, či je pripravený zoznam voličov a dostatočný počet hlasovacích lístkov a prázdnych nepriehľadných obálok označených odtlačkom úradnej pečiatky obce.

Pokiaľ ide o tú časť námietky, podľa ktorej okrskové volebné komisie č. 1 a č. 2 po zistení, že nemajú k dispozícii dostatok úradných obálok, tieto zabezpečili tak, že dodatočne samy opečiatkovali ďalšie prázdne obálky úradnou pečaťou mestskej časti, sťažovateľka túto námietku s odvolaním sa na čl. 2 ods. 2 ústavy argumentačne odôvodnila tým, že nebolo v právomoci okrskových volebných komisií použiť úradnú pečať mestskej časti, čím mali konať nad rámec kompetencií zverených im zákonom, pričom sťažovateľka poukázala na to, že okrskové volebné komisie, resp. ich predsedníčky si dôsledne nespĺnili svoju povinnosť podľa citovaného § 28 ods. 1 volebného zákona a pred začiatkom volieb neskontrolovali, či majú k dispozícii dostatok úradných obálok.

V uvedených súvislostiach ústavný súd podotýka, že volebné komisie, ktoré sú ako útvary *sui generis* účelovo zriaďované iba pre účely riadenia prípravy a priebehu tých-ktorých konkrétnych volieb, nemožno považovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy za štátne orgány, ktoré môžu konať iba to, čo zákon dovoľuje, čo však a *contrario* neznamená, že by pri plnení im zákonom zverených oprávnení mohli postupovať nezákonne. V danom prípade bolo podľa ústavného súdu nevyhnutné preskúmať, či postupom okrskových volebných komisií č. 1 a č. 2 pri voľbách v mestskej časti konaných 15. novembra 2014 bol porušený zákon a či v zmysle judikatúry ústavného súdu (napr. PL. ÚS 50/99) ide o také porušenie zákona, ktoré by odôvodňovalo záver o inom výsledku napádaných volieb, než aký bol vyhlásený, pretože podľa ústavného súdu (napr. PL. ÚS 27/99) nie každé porušenie volebného zákona je v príčinnej súvislosti s následkom, ktorým je výsledok volieb považovaný sťažovateľom za skreslený.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že v danom prípade bolo skutočne povinnosťou predsedníčok okrskových volebných komisií č. 1 a č. 2 v súlade s § 28 ods. 1 volebného zákona skontrolovať pred začiatkom volieb, či vzhľadom na počet voličov zapísaných v zozname voličov okrskové volebné komisie disponujú dostatočným množstvom úradných obálok, takže v tomto smere možno konštatovať určité porušenie

označeného ustanovenia volebného zákona z ich strany, avšak podľa ústavného súdu táto okolnosť sama osebe nemôže byť okolnosťou majúcou vplyv na zistený výsledok volieb.

Podľa ústavného súdu uvedeným postupom okrskové volebné komisie č. 1 a č. 2 iba napravili technické pochybenie spočívajúce v nedostatku úradných obálok, čím v konečnom dôsledku zabránili oveľa závažnejšiemu následku, ktorý už mohol mať vplyv na výsledok volieb a ktorý mohol spočívať v „znefunkčnení“ hlasov voličov odovzdaných v neúradných obálkach (t. j. v neopečiatkovaných obálkach), takže uvedeným postupom okrskové volebné komisie č. 1 a č. 2 v konečnom dôsledku nielenže napravili svoj počiatočný nezákonný postup pri kontrole dostatočného množstva úradných obálok pred začiatkom volieb, ale umožnili voličom realizovať ich volebné právo, pretože okrskové volebné komisie nielenže zaregistrovali nedostatok úradných obálok, ale hneď zjednali nápravu, aby voličom boli vydávané úradne označené obálky.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd podotýka, že už samotný spôsob kreovania okrskových volebných komisií, v ktorých majú v zmysle § 15 ods. 1 volebného zákona zastúpenie zástupcovia celého politického spektra zúčastneného na komunálnych voľbách, pričom za nezávislých kandidátov môžu na priebeh volieb dohliadať nezávislí pozorovatelia, ktorých mala v danom prípade aj sťažovateľka, dáva záruku, že v danom prípade nemohlo dôjsť k jednostrannému zneužitiu úradnej pečiatky mestskej časti v prospech či neprospech ktoréhokoľvek kandidáta.

Podľa prvej vety § 31 ods. 2 volebného zákona volič po príchode do volebnej miestnosti preukáže svoju totožnosť a po zázname v zozname voličov dostane od komisie obálku a hlasovacie lístky.

Podľa § 31 ods. 3 volebného zákona na požiadanie voliča mu okrsková volebná komisia vydá za nesprávne upravené hlasovacie lístky iné.

V súvislosti s argumentáciou sťažovateľky, že voliči mali do volebnej schránky vhadzovať neúradné (t. j. neopečiatkované) obálky, pretože im okrskové volebné komisie č. 1 a č. 2 takéto neúradne obálky vydali, ústavný súd podotýka, že z citovaných ustanovení

volebného zákona vyplýva, síce len pokiaľ ide o hlasovacie lístky, že voličovi môžu byť na jeho požiadanie za nesprávne upravené hlasovacie lístky vydané okrskovou volebnou komisiou nové hlasovacie lístky, pričom v tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že ak takáto právna úprava platí, čo sa týka hlasovacích lístkov, o to viac je aplikovateľná aj v prípade obálok, takže volič, ktorému mala byť okrskovou volebnou komisiou č. 1 a č. 2 vydaná neúradná obálka, mal možnosť na túto skutočnosť upozorniť a požiadať o vydanie úradnej obálky.

Okrem toho podľa zistenia ústavného súdu zo zápisnice ani jednej z okrskových volebných komisií č. 1 a č. 2 v danom prípade nevyplýva, že by bol prijatý akýkoľvek podnet voličov v súvislosti s vydaním neopečiatkovaných obálok voličom pred samotným ich volebným aktom, a v tomto smere sa v bode 7 nachádza záznam iba v zápisnici obvodnej volebnej komisie, ktorej dvaja zástupcovia (B. a D.) vykonali počas priebehu volieb kontrolu v obidvoch okrskových volebných komisiách, pričom iba konštatovali dodatočné opečiatkovanie obálok pred ich vydaním voličom z dôvodu ich technického nedostatku, a súčasne konštatovali, že „... nezistili, že by voličom boli vydané obálky bez úradnej pečiatky“. *Vykonaným dokazovaním ústavný súd zistil, že v obdobnom duchu vypovedali predsedníčky okrskových volebných komisií č. 1 a č. 2 aj pred vyšetrovateľom konajúcim o podnete predsedu mestskej volebnej komisie pod ČVS: ORP-2499/1-VYS-KE-2014, pričom z ich výpovedí ešte vyplynulo, že v obidvoch okrskových volebných komisiách boli počas vyberania obálok z volebných schránok po skončení volieb, ako aj počas prepočítavania hlasovacích lístkov prítomní nezávislí pozorovatelia, ktorí rovnako nevzniesli žiadnu námietku, že by v tomto smere spozorovali nejakú nezákonnosť, takže v tomto smere sťažovateľka neunesla dôkazne bremeno ani čo sa týka tvrdenia, že okrskové volebné komisie č. 1 a č. 2 opečiatkovali neúradné obálky po ich vybratí z volebných schránok. Ústavný súd vykonal dokazovanie aj nahliadnutím do zapečatenej volebnej dokumentácie týkajúcej sa napádaných volieb v mestskej časti a zistil, že v obidvoch volebných okrskoch boli osve zapečatené aj vo voľbách nepoužité obálky, pričom aj tieto obálky boli opatrené odtlačkom úradnej pečiatky mestskej časti, takže v tejto súvislosti sa javí málo pravdepodobným, že by okrskové volebné komisie vydávali voličom neúradné (neopečiatkované) obálky, keďže ich mali pripravené a riadne opečiatkované. V tomto*

smere vzhľadom na uvedené, ako aj vzhľadom na značný rozdiel v počte platných hlasov medzi víťazom napádaných volieb v mestskej časti a v poradí druhou sťažovateľkou, ktorý je 184 platných hlasov, podstatným spôsobom nezaváži ani 10 sťažovateľkou predložených vyhlásení voličov o tom, že im boli vydané neúradné obálky.

Okrem uvedeného ústavný súd podotýka, že aj samotná sťažovateľka v podanej sťažnosti naznačuje a polemizuje nad tým, že ňou tvrdené skutočnosti sú založené iba na predpokladoch a nepreukázateľných domnienkach a podozreniach, ktoré samy osebe nepostačujú na vyslovenie záveru o neústavnosti priebehu a zisteného výsledku napádaných volieb v mestskej časti konaných 15. novembra 2014.

Uvedené bolo podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2014